

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111223709
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5111223709.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, v právnej veci žalobcu: K. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX S. XXX, proti žalovanému: Mesto Kysucké Nové Mesto, so sídlom Námestie slobody č. 94, 024 01 Kysucké Nové Mesto, IČO: 00 314 099, zastúpenému právnym zástupcom: Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec, s.r.o., so sídlom V. Tvrdého 17, 010 01 Žilina, IČO: 36 436 640, v konaní o zaplatenie sumy 4.068,54 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 8C/168/2011-413 zo dňa 01. 10.2020 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 8C/168/2011-440 zo dňa 14.12.2020, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie spolu s opravným uznesením **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný **m á** voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 8C/168/2011-440 zo dňa 14.12.2020 opravil písomné vyhotovenie rozsudku v označení čísla konania, ktoré správne znie „8C/168/2011-413“.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie sa opiera o ust. § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2, § 3 ods. 1, 3, § 4 ods. 1, 2, zákona č. 66/2009 Z.z., § 100, § 101, § 111, § 128 ods. 1, § 135c ods. 3, § 151n ods. 1, 3, § 151o ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 11 ods. 1, 2, 3 zákona č. 330/1991 Zb., článok 20 ods. 4 Ústavy SR, článok 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd.

3. Podľa súdu prvej inštancie v danej veci bolo nesporné, že v prípade predmetného pozemku KN-E parc. č. 5086/1 došlo k vzniku vecného bremena zo zákona na základe § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. V konaní bolo podľa súdu prvej inštancie nesporné, že na LV č. XXXX je ako vlastník zapísaný žalobca. Rovnako bolo v konaní nesporné, že predmetné stavby „šatne a sklady“ so súp. č. XXXX a „garáže a dielne“ so súp. č. XXXX sú vo vlastníctve žalovaného. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že vecné bremená zriadené na základe zákona majú špecifický režim upravený verejnoprávnymi predpismi, na základe ktorých boli zriadené a zároveň konštatoval, že aj keď majú nesporný verejnoprávny prvok daný spôsobom ich vzniku a účelom, ktorému slúžia, nemožno prehliadať, že majú aj významný prvok súkromnoprávny. Zákonné vecné bremená majú špecifickú právnu úpravu, avšak táto nevyklučuje použitie všeobecnej úpravy občianskeho práva o vecných bremenách. Zákon č. 66/2009 Z.z. neupravuje otázku náhrady za zriadenie vecného bremena, povinný z vecného bremena má však nárok na náhradu s odkazom na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že s poukazom na § 135c ods.

3 OZ a tiež vychádzajúc aj zo spôsobu výpočtu náhrady za vecné bremeno podľa vyhlášky č. 492/2004 Z.z. má náhrada za zriadenie zákonného vecného bremena charakter jednorazovej finančnej náhrady, a nie opakujúceho sa plnenia ako tvrdil žalobca. Zákon č. 66/2009 Z.z. otázku náhrady za obmedzenie vlastníka pozemku zaťaženého zákonným vecným bremenom neupravuje vôbec a preto, pokiaľ ide o obsah práv a povinností zo zriadeného vecného bremena bolo nevyhnutné použiť všeobecnú úpravu občianskeho práva o vecných bremenách, z ktorej vyplýva, že náhrada za vznik vecného bremena je jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia (rozsudok Krajského súdu v Bratislave 8Co/158/2015 zo dňa 28.03.2017). Súd prvej inštancie poukázal na rovnaký záver o charaktere finančnej náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena ako jednorazovej odplaty, ktorý vyplýva aj z rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo 49/2014. Súd prvej inštancie dodal, že hoci sa v predmetnom rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo 49/2014 rieši náhrada za zriadenie vecného bremena v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z., základ zriadenia zákonného vecného bremena je obdobný ako v prípade zákona č. 66/2009 Z.z. (t.j. obdobný v danej veci), a teda sú závery uvedeného rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 49/2014 použiteľné aj v danej veci. Súd prvej inštancie pri uvedenom závere poukazuje konkrétne aj na samotnú citáciu § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., podľa ktorej ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností. Obdobne aj podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastníka stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti uvedeného zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Zjednodušene povedané pri oboch právnych úpravách (tak zákona č. 182/1993 Z.z. ako aj zákona č. 66/2009 Z.z.) vzniká k pozemku pod stavbou vecné bremeno zo zákona. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že nemožno súhlasiť s názorom právneho zástupcu žalobcu, že uvedený právny záver (o charaktere finančnej náhrady za zriadené zákonné vecné bremeno ako jednorazového plnenia) v rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo 49/2014, týkajúci sa vecného bremena vo vzťahu k zákonu č. 182/1993 Z.z. nie je aplikovateľný v danej veci. Právny názor, že finančná náhrada z titulu zriadeného zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je náhradou jednorazovou súd prvej inštancie odvíjal tiež od nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 227/2012, uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 390/2018, uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 323/2017 a tiež aj vzhľadom na ďalšie rozhodnutia ÚS SR sp. zn. I. ÚS 474/2013, sp. zn. I. ÚS 1/2012, sp. zn. II. ÚS 506/2011. Súd prvej inštancie konštatoval, že z ustálenej rozhodovacej súdnej praxe vrátane rozhodovacej praxe NS SR a ÚS SR bolo možno dospieť k jednoznačnému záveru, že finančná náhrada za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová, nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Pokiaľ ide o rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 MCdo 2/2014, na ktorý poukázal žalobca, okresný súd uviedol, že z tam prezentovaného (ojedinelého) záveru v danej veci nevychádzal aj z toho dôvodu, že na základe ústavnej sťažnosti ÚS SR v náleze z 19.01.2016 sp. zn. I. ÚS 349/2015 rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 MCdo 2/2014 zrušil a vec vrátil NS SR na ďalšie konanie. Následne uznesením NS SR sp. zn. 4MCdo/1/2016 bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odmietnuté, a teda súd prvej inštancie mal za to, že názor NS SR v rozhodnutí sp. zn. 4 MCdo/2/2014 nebol záväzný, resp. od uvedeného bolo možné sa aj vzhľadom na vyššie uvedené (početné) rozhodnutia NS SR a ÚS SR odkloniť. Súd prvej inštancie v zmysle vyššie uvedeného dospel k záveru, že finančná náhrada za zriadenie zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. má charakter jednorazového plnenia. Od uvedeného právneho názoru súdu sa ďalej odvíjalo vyhodnotenie námietky premlčania uplatneného nároku zo strany žalovaného ako námietky dôvodnej. Podľa súdu prvej inštancie bolo nepochybné, že uplatnený nárok na finančnú náhradu za zriadenie zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je právom majetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu v zmysle § 100 a nasl. OZ, pričom tu nie je osobitná úprava ohľadom dĺžky premlčacej doby, takže platí všeobecná premlčacia doba v trvaní troch rokov, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať prvý raz (uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 323/2017 zo dňa 18.05.2017). Predmetné právo sa mohlo podľa názoru súdu prvej inštancie vychádzajúc aj z citovaného uznesenia ÚS SR vykonať v prvý deň účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., ktorý zo zákona zriadil uvedené vecné bremeno, pričom zákon nadobudol účinnosť dňa 01.07.2009. Podľa súdu prvej inštancie trojročná premlčacia doba teda uplynula dňa 01.07.2012. Návrh na finančnú náhradu za zriadenie zákonného vecného bremena z titulu zákona č. 66/2009 Z.z. bol podaný žalobcom až dňa 29.06.2020, t.j. po márnom uplynutí premlčacej doby. Súd prvej inštancie dodal, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku KN-E parc. č. 5086/1 ku dňu 29.10.2010, tak ako vyplýva z LV č. XXXX, avšak uvedená skutočnosť, bola na plynutie premlčacej doby bez významu, nakoľko zmena v osobe veriteľa (§ 111 OZ) nemá na plynutie premlčacej doby vplyv. Súd prvej inštancie mal za to, že žalobca mal prípadnú možnosť podať žalobu o zaplatenie finančnej náhrady za vzniknuté zákonné vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. skôr ako 02.07.2020. Z

obsahu spisového materiálu vyplýva, že už listom zo dňa 05.06.2011 žalobca žalovanému oznámil, že stanovuje kúpnu cenu predmetného pozemku na 25.000,- eur, pričom ak jeho požiadavke žalovaný nevyhovie podá žalobu na súd. Súd prvej inštancie mal za to, že už v roku 2011 sa tak mohol žalobca s prípadným návrhom na zaplatenie finančnej náhrady z titulu zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. obrátiť na súd a podať žalobu, tak aby nedošlo k márnemu uplynutiu premlčacej doby. Žalobca tak mal možnosť žalobu na zaplatenie finančnej náhrady z titulu zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. podať včas. Pre úplnosť dôvodov uvedeného rozhodnutia súd prvej inštancie nad rámec právneho názoru, že nárok žalobcu bol v danej veci, vzhľadom na vyššie uvedené, jednoznačne premlčaný, dodal, že nárok na finančnú náhradu za zriadenie zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. mal len ten vlastníec vecným bremenom zaťaženého pozemku, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena (uznesenie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 474/2013-20 zo dňa 07.08.2013, III. ÚS 149/2017-19 zo dňa 28.02.2017, rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 49/2014). V danom prípade v čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. v čase ku dňu 01.07.2009. V čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. bola nepochybne vlastníčkou predmetných pozemkov iná osoba od žalobcu, a to H. H., nar. XX.XX.XXXX, keď vklad darovacej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a uvedenou osobou bol datovaný až dňa 29.10.2010. Žalobca už tak nadobudol predmetný pozemok KN-E parc. č. 5086/1 zaťažený vecným bremenom. V čase vzniku vecného bremena, t.j. ku dňu 01.07.2009 žalobca nebol vlastníkom zaťaženého predmetného pozemku, a teda súd prvej inštancie mal aj s poukazom na dotknuté uznesenie ÚS SR a rozhodnutie NS SR za to, že na strane žalobcu bol v konečnom dôsledku daný aj nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na podanie predmetnej žaloby o zaplatenie finančnej náhrady za zriadenie zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Podľa súdu prvej inštancie bol žalovaný v konaní úspešný v celom rozsahu, a preto má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi.

4. V zákonnej lehote podal odvolanie voči citovanému rozsudku žalobca s tým, že s napadnutým rozhodnutím súdu nesúhlasí, nakoľko je toho názoru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predmetné rozhodnutie považuje za nesprávne, nezrozumiteľné, za rozhodnutie, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a preto podal proti nemu odvolanie v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ Civilného sporového poriadku (CSP). S rozhodnutím súdu o premlčaní uplatneného nároku odvolateľ vyslovil nesúhlas. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Podľa žalobcu zo zákona č. 66/2009 Z.z. vyplýva, že na predmetnom pozemku KN-E parc. č. 5086/1 vzniklo v prospech žalovaného zákonné vecné bremeno, z ktorého vyplýva jeho povinnosť ako vlastníka pozemku strpieť výkon práva zodpovedajúci vecnému bremeniu do času vykonania pozemkových úprav, resp. do usporiadania vzťahov iným spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 2, 3 a 4 zákona č. 66/2009 Z.z., a preto v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR je nútené obmedzenie vlastníckeho práva možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Podľa žalobcu zákon č. 66/2009 Z.z. formu náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno nerieši. V súlade s článkom 20 ods. 4 Ústavy SR je nútené obmedzenie vlastníckeho práva možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Ďalej žalobca konštatoval, že v prípade, ak zákon č. 66/2009 Z.z. vlastníkovi stavby neurčuje žiadnu lehotu na usporiadanie majetkovoprávných vzťahov k pozemku a nenúti vlastníka stavby podať v konkrétnej lehote návrh na začatie konania o pozemkových úpravách a povinnosť vlastníka strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremeniu vlastníkom stavby trvá podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. až do vykonania pozemkových úprav, patrí vlastníkovi pozemku náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva vo forme opakujúceho sa plnenia za konkrétny časový úsek od obmedzenia vlastníckeho práva až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 a § 3 zákona č. 66/2009 Z.z. Je v rozpore s princípom spravodlivosti požadovať od vlastníka pozemku, aby po vopred neurčenú dobu trpel obmedzenie svojho vlastníckeho práva, a to bez náhrady alebo za neadekvátnu náhradu, keď primeraná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom v danom prípade zodpovedá výške bezdôvodného obohatenia rovnajúcej sa obvyklému nájomnému za prenájom porovnateľných pozemkov. Uvedený záver vyplýva zo samotného obsahu vecného bremena vymedzeného v § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Žalobca ako vlastníec pozemku sa uvedeným obsahom vecného bremena stal absolútne vylúčený z užívania svojho vlastníctva spôsobom podľa vlastných predstáv a potrieb, t.j. zostalo mu len tzv. holé vlastníctvo pozemku bez

práva predmet vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Odvolateľ sa s argumentáciou súdu prvej inštancie o ustálenej rozhodovacej praxi, vrátane rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR ako aj Ústavného súdu SR, že finančná náhrada za vznik zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová, nestotožnil. Odvolateľ ďalej argumentoval, že súd prvej inštancie na podporu uvedeného tvrdenia odkazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 14.04.2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, nález Ústavného súdu SR z 03.05.2012, sp. zn. IV. ÚS 227/2012 a rovnako aj na uznesenia Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 390/2018, sp. zn. II. ÚS 323/2017, pričom uvedené rozhodnutia sa však vzťahujú k náhrade za vznik vecného bremena v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej aj „zákon č. 182/1993 Z.z.“), ktorá je v tomto zákone výslovne stanovená ako jednorazová, na ktorú má nárok len ten vlastník pozemku, ktorý pozemok vlastnil ku dňu účinnosti uvedeného zákona a ďalšiemu vlastníkovi pozemku za pretrvávajúce obmedzenie vlastníckych práv táto náhrada už nepatrí. Podľa odvolateľa nemožno však odvodzovať, že rovnaký výklad vyplýva automaticky aj zo zákona č. 66/2009 Z.z., keďže nie je známe žiadne iné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR okrem uznesenia Najvyššieho súdu SR z 23.04.2015, sp. zn. 4MCdo/2/2014 (a ani súd prvej inštancie na žiadne iné nepoukazuje), ktoré by meritórne riešilo náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z.z. (v uznesení Najvyššieho súdu SR z 23.09.2015, sp. zn. 8Cdo/181/2014 sa rieši otázka právomoci všeobecného súdu rozhodovať vo veci uplatnenej náhrady za zriadené vecné bremeno ex lege podľa zákona č. 66/2009 Z. z.) ani rozhodnutie Ústavného súdu SR, v ktorom by najvyššie súdne authority vyslovili názor k forme náhrady za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z. z. Rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 227/2012 aj ďalšie rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 474/13, I. ÚS 1/2012 a II. ÚS 506/2011 citované v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 sa podľa odvolateľa vzťahujú k zákonu č. 182/1993 Z. z. Zásadný rozdiel medzi právnou úpravou vecného bremena, výkon práva ktorého je vlastník povinný strpieť podľa zákona č. 66/2009 Z. z. a zákona č. 182/1993 Z. z., je však v tom, že vlastník pozemku pod stavbou podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu len do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území, pričom pozemkové úpravy podľa zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov majú byť konečným spôsobom majetkovoprávneho usporiadania pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky podľa osobitných predpisov. Odvolateľ je toho názoru, že práve z ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vyplýva dočasnosť zákonom vzniknutého vecného bremena podľa § 4 ods. 1 tohto zákona, keďže sám zákonodarca v dôvodovej správe k § 4 zákona č. 66/2009 Z. z. uviedol: „vecné bremeno nezakladá vlastnícke právo k pozemkom a nie je definitívnym riešením“. Na rozdiel od uvedenej právnej úpravy zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vo svojom § 23 ods. 4 ukladá vlastníkovi domu, ktorý nie je vlastníkom pozemku, na ktorom je dom postavený, usporiadať vlastníctvo k pozemku pred prvým prevodom vlastníctva bytu alebo nebytového priestoru v dome. Podľa ods. 5 uvedeného zákonného ustanovenia, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností. V zákone o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nie je trvanie vecného bremena žiadnym spôsobom obmedzené (tak ako v § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z., t.j. do vykonania pozemkových úprav), preto je vecné bremeno vzniknuté zo zákona č. 182/1993 Z. z. trvalým a konečným riešením usporiadania majetkovoprávnych vzťahov vlastníkov bytov a nebytových priestorov k pozemku pod touto stavbou a vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z.z. iba dočasným riešením do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. V uvedenom smere poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.04.2015, sp. zn. 4MCdo/2/2014, ktoré sa vzťahovalo konkrétne k zákonu č. 66/2009 Z. z. V uvedenom rozhodnutí Najvyšší súd SR vyslovil názor, že ak zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou SR. Predmetné uznesenie Najvyššieho súdu SR z 23.04.2015, sp. zn. 4MCdo/2/2014 bolo zrušené nálezom Ústavného súdu SR z 19.01.2016, sp.zn. I. ÚS 349/2015 iba z dôvodu neprípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora, ak sám účastník konania prostredníctvom dovolania mohol dosiahnuť nápravu, resp. zvrátenie stavu založeného rozhodnutiami súdov nižšej inštancie, ale sami účastníci uvedené právo nevyužili. Z predmetného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR aj napriek jeho zrušeniu Ústavným súdom SR však možno dospieť k jednoznačnému záveru, že vlastníkovi

pozemku užívaného vlastníkom stavby podľa zákona č. 66/2009 Z. z. vznikne právo na náhradu za zákonom zriadeného vecného bremena a túto náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva bolo možné priznať opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 a v § 3 zákona č. 66/2009 Z. z. (bližšie pozri rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica z 21.11.2019, sp. zn. 17Co/302/2018). Podanou žalobou si voči žalovanému uplatnil zaplatenie primeranej náhrady v sume 4.068,54 eur spolu s úrokom z omeškania za obmedzenie jeho vlastníckeho práva k pozemku zákonným vecným bremenom zriadeným v prospech žalovaného za obdobie od 01.07.2017 do 30.06.2020, ktorá náhrada zodpovedá všeobecnej hodnote zákonného vecného bremena za obmedzenie vlastníckeho práva k pozemku KN-E parc. č. 5086/1 za obdobie od 01.07.2017 do 30.06.2020 určenej v predloženej znaleckom posudku č. 25/2020 znalca doc. Ing. Jána Svrčka, CSc. Na základe vyššie uvedených skutočností bol toho názoru, že námietka premlčania je nedôvodná a preto rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je správne. S poukazom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

5. K podanému odvolaniu sa vyjadril žalovaný tak, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP a dospel k správnym skutkovým zisteniam a právnym záverom. Rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa žalovaného zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Podľa žalovaného odvolateľ k veci samotnej neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevyšporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav, ako aj následne prijaté právne závery. Podľa žalovaného je tiež nesporené, že súd prvej inštancie sa pri svojom rozhodnutí riadil ustálenou súdnou praxou vrátane aktuálnej judikatúry. Poukázal pritom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020, ako aj rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo dňa 14.04.2016. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť s tým, aby mu odvolací súd priznal aj náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

6. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379, § 380 CSP) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) postupom v zmysle § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

7. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinstančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením jeho rozhodnutia. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvárajú organickú kompletizujúcu jednotu. Z ustanovenia § 387 ods. 2 CSP vyplýva, že ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

8. Pre úplnosť odvolací súd k odvolacím dôvodom uvádza, že dôkazy hodnotí súd prvej inštancie podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo (§ 191 ods. 1 CSP). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov.

9. Námietku odvolateľa týkajúcu sa tej skutočnosti, že nesúhlasí s argumentáciou súdu prvej inštancie o ustálenej súdnej rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu SR, ako aj Ústavného súdu SR, že finančná náhrada za vznik vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je jednorazová, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že problematika zákonného vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009 Z. z. bola posudzovaná vo viacerých rozhodnutiach

Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR. Ústavný súd SR uznesením č. k. IV. ÚS 539/2020-21 zo dňa 28.10.2020 odmietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.08.2019, v ktorom konaní si sťažovateľka v postavení žalobkyne uplatňovala nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obmedzenie jej užívacieho práva k jej nehnuteľnosti inou osobou, ktorej vzniklo zákonné vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z.z. Ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie, pričom zároveň konštatoval, že by jej ani inak nemohol vyhovieť pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Poukázal na závery odvolacieho súdu, že právo na náhradu za vecné bremeno sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej dobe a tento nárok je len jeden a má ho ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z. z., t. j. k 01. júlu 2009. Právo na náhradu za zriadenie vecného bremena patrilo len predchádzajúcim vlastníkom tohto pozemku v čase vzniku vecného bremena a keďže si pôvodný vlastník právo na náhradu za zriadenie vecného bremena neuplatnil, došlo k premlčaniu jeho práva a už sa ho nemôže domáhať. Uviedol tiež, že Najvyšší súd SR sa zaoberal aj správnosťou vyriešenia právnej otázky „...či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného predpisu, ktoré by bránilo považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. vo forme opakujúceho sa plnenia“ a následne uviedol: „...Obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24.03.2015, sp. zn. 7Cdo/26/2014, ako aj v rozsudku zo 14.04.2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Uzavrel, že vyslovený právny názor je prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z. patrí k totiž legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z. z., čo vyplýva aj z ich zhodného zákonného vymedzenia.

10. Z predmetného rozhodnutia najvyššieho súdu tiež vyplýva, že tak, ako zákon č. 182/93 Z. z., ani zákon č. 66/2009 Z. z. *expressis verbis* neuvádza, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí sp. zn. I ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď zákon č. 182/1993 Z. z. neuvádza, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skôr uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/89/2008).

11. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 je primeraná náhrada na mieste. Všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovaná proporcionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/134/2012, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/198/2014, rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/21/2021 zo dňa 30.09.2021, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/2/2014). Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., ak tieto legálne (zákonné) vecné bremena majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov.

12. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom

osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého návrhu vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu už za vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľnú“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, sp. zn. IV. ÚS 227/2012, sp. zn. I. ÚS 1/2012, sp. zn. II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmení. K rovnakým záverom dospel aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020, keď konštatoval, že „...právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 vzniká ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona a nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z. z.“.

13. Ďalšie argumenty žalobcu v odvolacom konaní odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vyporiadavať. I podľa už konštantnej judikatúry súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku či pripomienku nastolenú stranou, je potrebné, aby bolo reagované len na podstatné a relevantné argumenty strán konania (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 200/09 a pod.). Preto na ostatnú odvolaciu argumentáciu zaoberajúcu sa ďalšími irelevantnými okolnosťami prejednávanej veci, už nespôsobilú ovplyvniť rozhodnutie, odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

14. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie dôsledne uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania, riadne citoval právne predpisy, ktoré na prejednávaný prípad aplikoval a z nich vyvodil svoje právne závery, ktoré riadne vysvetlil, pričom dostatočne a presvedčivo objasnil, z akých úvah vychádzal. Jeho rozhodnutie tak nemožno považovať za také, ktoré by bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Pri výklade aplikácie právnych predpisov sa súd prvej inštancie neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, nepoprel ich účel ani podstatu, a preto rozhodnutie odvolací súd považoval za ústavne konformné. Nakoľko odvolacie dôvody žalobcu boli neopodstatnené, odvolací súd tento napadnutý rozsudok potvrdil.

15. Krajský súd zároveň potvrdil aj výrok súdu prvej inštancie o trovách konania, ktorý vykazuje vecnú správnosť, nebol napadnutý odvolacími námietkami, ktoré by produkovali relevantnú odvolaciu argumentáciu vo vzťahu k nároku na náhradu konania.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania má žalovaný v plnom rozsahu, keďže bol v odvolacom konaní proti žalobcovi úspešný.

17. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)